

TEHNIIKAKOOLA

TALLINNA TEHNIIKAKOOLA AJALEHT

ILMUB 30. APRILLIST 1949

Nr. 34 (1333)

Reede, 1. detsember 1989

Hind 2 kop.

LIBRARIA

UKU MASING (1909—1985)

Selle aasta 11. augustil oleks Uku Masing saanud kaheksakümneks. Raske on kirjutada lühidalt geeniusel, kelle põhitegevusala üle siamaani vaieldakse: ühed väidavad Masingu olnud kõigepealt suure luuletaja, teised folkloristi, kolmandad teoloogi, neljandad orientalisti, viiendad...

Mis luulesse puutub, siis leppigem täna Vincent B. Leitch'i arvamusega. «Encyclopedia of World Literature in the 20th Century»-st (1983): «... universaalse müstitsismi ja poeetilise nägemusega kuulub Masing tänapäeva parimate usuliste luuletajate hulka.»

Praeguseks hetkeks kindlasti ilmunud luulekogusid on seitse: «Neemed Vihmade Lahte» (1935, Tartu; 1959, Stockholm; 1985, Toronto), «Džungli laulud» (1965, Stockholm), «Udu Toonela jõelt» (1974, Rooma), «Piiridele püüdes» (1974, Rooma), «Aerutades hurtsiku-meistriga» (1983, Toronto), «Kirsipuu varjus» (1985, Toronto), «Ehatuule maa» (1988, Tallinn). Vello Salo poolt on Torontos kuuldavasti kirjastamisel veel «Hannolaul» ja «Kogutud luuletused», Hando Runnel valmistab kodumaal trüükiks ette «Saadik Magellani pilvest». Nii on vähemalt pool U. M. luuleloomingust siiani lugejate eest täiesti varjul. Avaldaksimegi siinkohal esmakordselt kaks luuletust, mis pärinevad Uku Masingu käsikirjalisest kogust «Suri ja sandiristilt» (kirjutet 1955. a. paiku). Luuletuses «Kunagi» kohtame ilmseid vihjeid kaasarbujate — Sanga ja Talviku värssidele.

INDREK PAJUMAA

MIDA ÕPPIDA?

Tänapäeva muutavas maailmas kasvab pidevalt vajadus traditsioonilisest erineva hariduse järele.

KUST SAADA TEADMISI, MIDA LÄHEB VAJA TURU-MAJANDUSEGA EESTIS?

Üks võimalus on! Kui näed kuulutatust, kus seisab:

INSTITUUT «HERMES», siis tule kohale. Seal õpetatakse, milline on turumajandus; kuidas müüa seda, mida oskad teha? Peale selle antakse teadmisi sotsioloogiast, psühholoogiast, ökoloogiast. Saad teada, mis on sünergeetika, õpid keeli ning suhtlemist. Seda kõike esialgu tasuta. Veel ei võeta õppemaksu.

Õppetöö toimub õhtupoolikul, peale lorralist õppetööd.

Kui õpid hästi, saad diplomile lisaeriala. Ka peale lõpetamist hoolitseb sinu eest Instituut «Hermes». Aitab leida su oskustele ja võimetele õiget rakendust. Võib juhtuda, et sõidad praktikale teise riiki.

Ootame ka lõpukursuse tudengeid, teie jõuate läbi teha arengumäedžeri kursuse.

ISEGI ON JUBA ENDASISENDUS

On tõesti rumal end sel kombel narriks panna ja lootmist systida, kui meel ei looda enam ja mõelda, kuis see vastne oleks suur ja kenam, mis, teadagi ei saabu veerel selle ranna.

Ei taha vist, kuid tahan tahta. Seks et veelgi end tunda noore kord veel jonnin poisi usust, et usku uskuda! Ent unistuste rusust ei suuda läbi tõusta võimatuste meelgi.

Pyyd olla pyydev; usk, et usk ei nendi piiri; loot loota nii, et loodulgi ei oleks kuju —

eks tähenda, et ammu need ei soontes ujul Jah, kylmetades otsin endast viimseid kiiri, kuid teades, et ei neilt saa yheks päevaks sooja. Neist mõeldagi on mõttest vaba endapete, sest aeg on käes: ju yle taane jäätund vete võib tyhja juurde tulla tyhi lõputooja.

KUNAGI

Neil märtsipäevil nyydselt valge lumi, kui haulgi mind pole meeles ning samas tydinenud keeles yks kurdab, kuidas kortsub soovi jumi. Kas muudab sadatuhat? Miljon siiski ei enam tunne inimesi, ei kullerkuppe, kannikesi ja pilvil õhtus tõusvail võõras viiski.

Et saabuv võigas nagu hääbund saurus, ei kumbki toeks eal kerki mulle, kes jäädvustades seebimulle Ma tean ja kaon, sest vigu endas kuulen põeb tapamaja õuel vereaurus. ja maitsten jõutust halba muuta.

Ei tohi teadja rohkem suuta kui surra mõistes, mida endast luulen.

Joonistanud Tarmo Sulger

AVALIK KIRI TALLINNA TUDENGGKONNALE, TALLINNA KÕRGGKOOLOIDE REKTOREILE, HARIDUSKOMITEE JUHTIDELE

1940. aasta anneksioonile järgnenud reformidega katkestati vägivaldselt Eesti üliõpilaskonnas kehtinud traditsioonid. Korporatsiooniteklitega kõrvu eksisteerinud üliõpilaste valge üldmüts oli määratud kadumisele nii nagu kogu tudengisümboolika ja -uusused.

Nüüd, kui tõstame küsimuse kõikide 1940. aasta suvel alguse saanud seaduste õiguspädevusest, võiksime pöörata pilgud ka üliõpilaselu normaalse korraldamise poole.

Näeme ilmset vajadust seltside ja korporatsioonide tegevuse legaliseerimise kõrval samavõrra tähelepanu osutada ka neile, kes pole end sidunud akadeemiliste organisatsioonidega — st. meie tudengkonna enamikule. Üheks tähelepanuavalduseks mõõndusteta oleks kindlasti eesti üliõpilaste valge üldmütsi ja selle kandmise korra taastamine.

Üliõpilaskonna endisaegse üldtekli toetuseks võiksime tuua järgmist:

1. Valge üliõpilastekkel aitaks kaotada nn. «kasti-vahesid» ning halvustamist eesti erinevais ülikoolides õppijate vahel ja seega neid enam ühendada.
2. Praeguseid kõrgkoolitekleid kantakse (vähemalt Tallinnas) vähe, neil puudub väärikas minevik; selleta aga ei saa neil kunagi olla üliõpilaskonna poolehoidu.
3. Juba ülalmainitud traditsiooni jätkamine, mis aitaks kasvõi vormiliselt eesti üliõpilastel end Euroopa kultuurisfääris tunda. Valge tekkel on ajalooliselt väljakujunenud Põhjamaade üliõpilaste tunnusmärk.

Korp! «Rotalia» Tallinna osakond
Korp! «Fraternitas Livienensis» Tallinna osakond
Korp! «Leola»
Korp! «Tehnola»
E. Ü. S. «Ave»

ÜLIÕPILASORGANISATSIOONID LÄBI AEGADE

KES PEAKS END MUUTMA?

Esimesed ülikoolid asutati 12. sajandil Lääne-Euroopas. Õppetöö neis toimus ladina keeles. Juba sajandi lõpuks tekkisid PARIISI ÜLIKOOLI (asut. umb. 1150. a.) juures esimesed üliõpilasorganisatsioonid — natsioonid — mis endi ümber koondasid sama keelt kõnelevaid üliõpilasi. Natsioonide püüdeks oli süvendada üliõpilaste organiseeritust, distsipliinitunnet ja arendada üliõpilaste seltskondlikku vilumust. Natsioonid võitsid eluõiguse ka hilisematel aastatel mitmel pool (Skandinaavia- maades, Saksamaal) rajatud rahvuslikes ülikoolides, kus nad ühendasid ühest piirkonnast pärinevaid üliõpilasi. Tänapäeval tegutsevad natsioonid Rootsi ja Soome ülikoolides. Soomes on kõik üliõpilased kohustatud kuuluma mingisse maakondlikku organisatsiooni, nn. osakonda.

Kõigi osakondade üliõpilaste välistunnuseks on üliõpilase üldmüts (valge tekkel), mille voodri värvus on osakonniti erinev.

SORBONNE'I ÜLIKOOLI juures saab alguse teine tüüp üliõpilasorganisatsiooni, n. a. kolleegiumid, mis ühendavad üliõpilasi õpitavate erialade järgi. Kolleegiumid on levinevad Inglismaal ja ka teistes anglo-saksi maades, kus nad on domineerivaiks üliõpilasorganisatsioonideks tänapäevalgi.

HEIDELBERGIS (asut. 1386) ja teistes saksa ülikoolides tekkivad natsioonide eeskujul samast piirkonnast pärit üliõpilasi ühendavad maakondlikud kogud («Landmannschaft»), kuhu esialgselt kuuluvad kodanlikest ringkondadest pärit üliõpilased. Seoses rüütliseuse tähtsuse langemisega astub ka üha enam aadlinoorust ülikoolidesse, kus sageli ühinetakse rangelt salastatud müstiliste rituaalidega orduades. 19. sajandil tekkivad Saksamaa maakondlike kogude ja ordude sünteesina uut tüüpi üliõpilasorganisatsioonid — korporatsioonid, mis püsivad elujõulistena tänapäevalgi. Korporatsioonide liikmed e. korporandid kannavad välistunnustena värvitekleid ja värvilinte.

Rootsi kuninga Gustav II Adolphi poolt 1631. a. TARTUS asutatud ülikooli õppekeeleks oli ladina keel. Rootsi ülikoolide eeskujul organiseeruvad ka Tartu üliõpilased natsioonidesse, mis ametliku tunnustuse saavad 1663. a. Sajandivahetusel tegutses Tartus kuus natsiooni — kolm rootslaste üks soomlaste, üks liivimaaalaste ja üks riialaste oma. Kahes viimatimainitud olid liikmeiks saksa rahvusest üliõpilased. Koos Tartu ülikooli tegevuse lõpetamisega 1710. a. lakkavad ka natsioonid olemast.

Tartu ülikool avatakse uuesti 1802. a., õppekeeleks on saksa keel. Seoses ülikooli tegevuse jätkamisega tuleb Tartusse ohrtrasti seni Kesk- ja Lääne-Euroopa ülikoolides (Bonn, Heidelberg, Viin) õppinud aadlinoori, kes toovad kaasa ka sealsetid organisatsioonivorme ja kombeid. Juba 1803. a. tekib illegaalne «Üldine Üliõpilaskond» (Allgemeine Burschenschaft), mis aga peatselt laguneb. Pärast aastaid kestnud vaheaega tekivad selle järglasena vanade natsioonide tavade kohaselt 1821. a. eestimaa- laste korp! Estonia, 1822. a. liivimaaalaste korp! Livonia, kura- maalaste korp! Curonia ja riialaste korp! Fraternitas Rigaensis. Esialgselt töötavad need mitmesuguste katteorganisatsioonide varjus, õigused legaalseks tegevuseks saadakse 1855. a.

19. sajandi teisel poolel asutatakse Tartus ka mitmeid territoriaalsest kuuluvusest sõltumatuid (saksa) korporatsioone. Ka mõned Tartu ülikoolis õppivad eestlastest üliõpilased olid organiseerunud saksa korporatsioonidesse (Fr. R. Kreutzwald, Ph. Karell, G. Hirsch — korp! Estoniasse, J. Hurt korp! Livoniasse). Ph. Karell oli pikemat aega ka korp! Estonia senioriks.

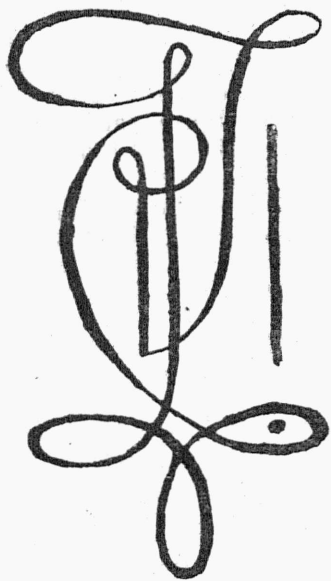
Eestlastest üliõpilaste koon- dumine rahvuslikesse üliõpilas- organisatsioonidesse astub esi- mesi arglikke samme 1873. a. Esialgu töötati illegaalselt, kuid 1881. a. taotleti luba oma korporatsiooni asutamiseks, kuid seda ei saadud. Kuna sellele järgnevat perioodi on meie ajakirjanduses pikemalt käsit- letud, puudub vajadus selle juures veel kord peatuda. Märkimisväärne on, et eesti rah- vusest üliõpilaste ESIMENE ORGANISATSIOON — Eesti Üliõpilaste Selts — registreeritakse ülikooli juures kirjandus-liku seltsina 1883. a. Aastal 1900 alustab Riias tegevust esi- mene eestlaste KORPORAT- SIOON — korp! Vironia. Eesti Vabariigi algusaastal tegutses juba 6 eestlaste korporatsioo- ni.

Pärast 1905. a. sündmusi alustavad tegevust ka mitmed üliõpilasseltsid (ÜS).

Esimese naiskorporatsioonina asutati 1920. a. Tartus korp! Filiae Patriae.

Tallinna Tehnikumis õppiva- te tehnikatüdengite organiseer-umine kulges esialgu eriradu. Kuna tehnikumi tegevust kor- raldavates seadustes pikka aega ei leidnud must-valgel kinnitust selle kohta, et tehni- kumi ülemastmes õppijaid loe- takse üliõpilasteks, siis Tartus tegutsevad üliõpilasorganisatsio- onid neid sellena ei tunnustanud ja tehnikatüdengitele olid ukseid Tartu üliõpilasorga- nisatsioonidesse suletud. See aga ei takistanud Tallinnas oma üliõpilasorganisatsioone asutamast. 1920. a. asutatakse korp! Leola, 1921. a. korp! Teh- nola, 1922. a. korp! Kalljala, korp! Ugandala ja ÜS Valgma. Tallinna Tehnikumis õppijad said seadusliku õiguse üliõpi- lase nimele 28. nov. 1923. a. Sel ajal tegutses Tallinnas ju- ba kuus üliõpilasorganisatsioo- ni.

Käesoleval ajal tegutsevad järgmised eesti korporatsioonid (sulgudes asutamise aeg ja koht):

**KORP!
VIRONIA**

«ÜHISUS,
KINDLUS,
AUSUS.»

- korp! Filiae Patriae NAISKORPORATSIOONID:
(27. okt. 1920. a. Tartus).
Värvid: valge-punane-roheline;
- korp! Indla
(7. märts 1924. a. Tartus).
Värvid: kirsipruun-valge-roheline;
- korp! Amicitia
(21. nov. 1924. a. Tartus).
Värvid: heleviolet-tumeroheline-kuld.
- korp! Vironia MEESKORPORATSIOONID:
(26. nov. 1900. a. Riias).
Värvid: violet-must-valge;
- korp! Fraternitas Estica
(9. mai 1907. a. Tartus)
Värvid: sinine-roheline-valge;
- korp! Sakala
(14. nov. 1909. a. Tartus).
Värvid: Sinine-violet-valge;
- korp! Ugala
(9. nov. 1913. a. Tartus)
Värvid: must-sinine-valge;
- korp! Rotalia
(10. nov. 1913. a. Peterburis).
Värvid: sinine-must-roheline;
- korp! Fraternitas Livienis
(28. jaan. 1918. a. Tartus).
Värvid: violet-roheline-valge;
- korp! Leola
(16. okt. 1920. a. Tallinnas).
Värvid: violet-kollane-valge;
- korp! Revelia
(3. dets. 1920. a. Tartus).
Värvid: roheline-must-valge
- korp! Tehnola
(23. okt. 1921. a. Tallinnas).
Värvid: must-roheline-valge;
- korp! Väinla
(6. dets. 1924. a. Danzigis).
Värvid: must-valge-terassinine;
- korp! Fraternitas Tartuens
(27. märts 1929. a. Tartus).
Värvid: roheline-valge-violet;
- korp! Fraternitas Ucuensis
(27. okt. 1948. a. Pinneberg).
Värvid: sinine-valge-helesinine.
- EINO PILLIKSE,** korp! Tehnola vil!

Korp! Vironia kõige piduli- kumad üritused aasta jooksul on kommersid (vennastuspäev), mida korraldatakse kahel kor- ral aastas: Vironia aastapäeval 26. novembril ja 1. mail (aka- deemilise nooruse kevadpäeva). Pidulikum neist on aastapäeva- kommerss, mis traditsiooniliselt koosneb kolmest osast: perekonnaõhtust, vennastuspeost ja kaatripäevast (järeipäev).

89. aastapäeva pühitsemine algas laupäeval, 25. novembril perekonnaõhtuga. Osa võtsid viroonlased koos abikaasade ja vallalistega tütardega ning kut- sutud külalistega, kokku üle üheksakümne inimese. Huba- selt saadeti õhtu mööda Sven Petersoni Bandi tantsitusel, oli taidlust ja cantusetegemist (laulmist). Vahetati kohti lau- dades, vesteldi külalistega.

Aastapäevakommersi kõige tähtsam osa, vennastuspäev, toimus järgmisel päeval. Külal- listena olid kohal Karjalainen Osakunta esindajad Soomest, kellega korp! Vironiat seob sõp- rusleping juba 1930. aastast. Rootsist oli tulnud vil! Rudolf Jalakas. Kohal olid eranditult kõik seltsivennad ja rebased ning palju vilistlasi — kokku ligi 70 vennastujat.

Vennastuspeo tähtsaim osa,

stechimine (vennastusprotse- duur rapiiridega), sai läbi vii- dud kõiki vanu traditsioone arvestades. Kasutada olid ka Vabariigi ajal Tartu Konvendi- le kuulunud hõbekarikad, mida saime kasutada tänu Tartu Linnamusemi töötajate vastu- tulelikkusele. Mälestuseks sel- lest kaunist traditsioonist jäi kõigi osavõtjate teklisse üks rapiiriauk, kellele esimene, kel- lele juba mitmekümnes.

Tähtsam kui too rapiiriauk oli aga vennastumise toiming, millest jäi vennastuja kom- merssilindile tema uue venna nimi. Ja nagu ütleb katkend vanast vennastuslaulust on nüüdsest

Mu vaenlane, kes teotab sind!
Kus iial üksteist näeme,
Me ikka vennaks jääme.

Üle 40 aasta Eesti pinnal peetud vennastuspäevadest suu- rim on oma ülesande täitnud. Üks osa akadeemilistest noor- soost on jälle millegi võrra rikkamaks saanud, mida ei mööda ühegi rahakoti raskuse- ga. Annaks saatus meile kõi- gile veel palju kordi nõnda- viisi rikkamaks saada!

**Korp! Vironia s/s
Tallinna Konvendi
kirjatoimetaja
VAHUR PINDMA**

Hetk korp! Vironia vennastuspeolt. A. Rammo foto

Võime väita, et iseseisvusaja- ga analoogne diferentseerumi- ne üliõpilaselus — organiseerit- tuteks ja organiseerimatuteks — on toimunud ka nüüd, mil seltside ja korporatsioonide eluvõimelisuses keegi enam ei kahtle. Organisatsioonide pal- jusus aga on demokraatia tek- kimise eeldusena mööndusteta väärtus iseenesest. Aiuvõimu taas kujuneda lastes oleksime lihtsalt rumalad.

Rõõmustav oli tõdeda, et Üli- õpilasiit oma algaja suundu- musist, nn. «komsomoli ümber- nimetamise poliitikast» võitu sai. Arengu säärane kulgu oleks Liidu kompromiteerinud pääs- matult — on selge, et LKNU katseid end turgutada jäävad kõigest vabahräa von Münch- hauseri ponnistusteks end ra- bast patsipidi ise välja tõmmata. Lahtiütlemine a/u ja komsomolitegelastest muutis võimalikuks ka akadeemiliste tudengorganisatsioonide koos- tööd Liiduga.

27. novembril toimunud Üli- õpilasiidu Volikogu istungil ei aktsepteeritud korporantidest ja E. U. S. «Ave» liikmetest de- legaatide ettepanekuid põhikir- ja parandamiseks.

Põhilises sisaldasid need taotlust muuta Üliõpilasiit ük- sikisikute liidust organisatsioo- nide liiduks, mis tähendaks nii teaduskondlike üliõpilasiihen- dusi kui ka seltsi ja korp!-e. Sel viisil oleks Liidust kujune- nud midagi vabariigiagekse Üli- kooli Esinduse (= üliõpilas- parlamenti) taolist.

Liidu funktsionärid väitsid, et keegi ei keela korporandil end realiseerida Üliõpilasiidu struktuuris oma teaduskonna esindajana. See on Soomest üle võetud põhimõte (põhjanaan- britel korp!-e teatavasti pole), mida püütakse sobitada sinse- te oludega. Meie, s. t. organi- seeritute jaoks, on realsuseks pigem 50 aasta eest siintoimu- nu, kui tänapäevane laen. Koosolekut juhitanud kaas- võitleja S. Alajõe teatavasti: «Ülikoolis olen ma eelkõige oma kaatedri, seejärel teadus- konnaga seotud, kuidas ma aga vaba aega veedan — kas astun mõnda klubisse või kooperatiivi — see on igaljuhul indivi- duaalne.»

Ksv! Alajõe ei tea veel, et korporatsioon või selts on mi- dagi enam kui klubi või kooperatiiv või mõni muu «va- ba aja veetmise vorm». Aka- deemiline organisatsioon on reeglina teatava inimgrupi eluaegne ühendus sarnane- des ajaloost tuntud vaimulike- le ja ilmalikele ordudele. Selt- si või korp!-i ei vahetata nii nagu teaduskonda või klubi, kui keegi seda siiski peaks te- gema, varitseb teda oht edas- pidi mitte tõsiselt võetud saa- da.

Hoopis imelikult kõlasid kaasvõitlejate argumendid, na- gu Liit oleks juba loodud ja loodud nimelt teaduskon- dlike põhimõtetele, printsipi- muuta olevat hilja. Mida kasi- te siis — muuta peaegu sajandi- vanuste organisatsioonide põhi- mõtteid ja loobuda ülikooli puudutavais küsimustes ter- viku-liku subjektina kaasa rääki- mast?

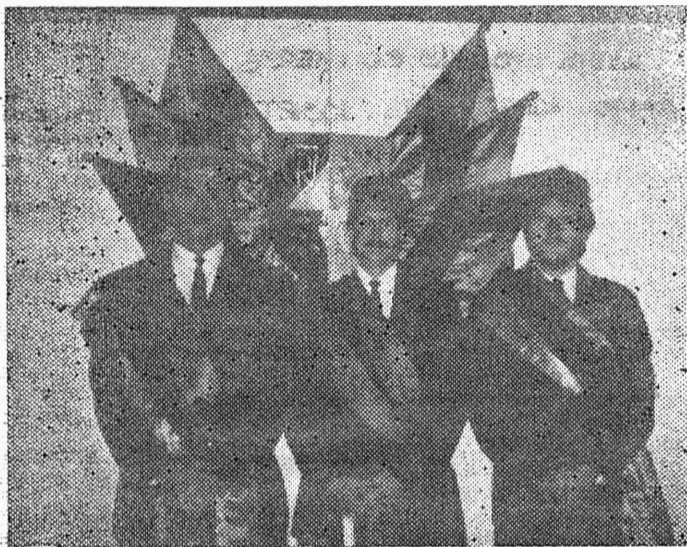
Nüüd, kui akadeemiliste or- ganisatsioonide katse koostöök- sellisel viisil on pörkunud vastuseisule, ei jää üle muud, kui asuda Ülikooli Esinduse loomisele, millest Üliõpilasiit ühe organisatsioonina osa võ- taks.

INDREK PAJUMAA,
rotalus
TOOMAS TROSS,
frater livienis

KORP! ROTALIA

«KINDLUS.
AUSUS.
ISETEADVUS.
ÜHISTUNNE.»

Vabas maailmas on korp! Rotalia teatavasti suuremaid eesti tudengiorganisatsioone. Pildil: 1988. aasta korp! Rotalia Konvendi presiidium Torontos (vasakult) JUHAN LINDAU, ALAR KARUKS, AARNE TORK.

KORP! FRATERNITAS LIVIENSIS

«VENDLUS,
AUSUS,
HOOLSUS.»

Näide selle kohta, et korporandid kauneid kunste kõrgelt hindavad. Septembri lõpul Tartus taastas end pidulikult korp! Fraternitas Livienensis. Lippude pühitsemisele järgnenud perekonnaõhtul endises konvendimajas Gustav Adolffi mäel on lauluhoos ksv! ksv! Erki Meister ja Ants Tooming, klaveril reb! Reiman.

KORP! LEOLA

«AGE
QUAD
AGIS!»
«Tee mis teed!»

KORP! LEOLA

Asja möödunud korp! Leola 69. aastapäev ei ole ümmargune juubeliaasta, kuid omab Leola elus siiski erilise tähenduse, sest 50 aastat tagasi 16. oktoobril 1939. a. pidasime viimati vaba Eesti pealinnas Tallinnas Toompeal meie konvendi ilusas korteris 61 leolensise osavõtu. Leola 19. aastapäeva kommersi ja sellele järgnevat perekonnaõhtut, mis jäid viimaseks enne suure sõja aastaid.

Aasta tagasi, 15. oktoobril 1988 tulid kokku 17 leolensist, et kavandada korp! Leola taassündi Eestis. Pärast sõda oli Eestisse jäänud ja sõjast naasnud kokku 60 meest, keda sidus endine sõprus ja usaldus, mida ei ole tumestanud ei ühel või teisel pool rinnet veedetud aastad, ega ole ükski leolensist määrimine meie trikoloori sümboleid! 45 aasta kestel olid vanade tavade hoidjaks peamiselt sõprade saatmine manala teele ja üksikud rõõmsamad kokkutulekud, kui mõnel leolensisel õnnestus käia üle mere Rootsi, Kanada või USA koondistega kontakte loomas. Leola taassünnil oli siin veel 27 meest ja üle mere koondistes umbes samapalju, sest üks sealseid ridu oli samuti vikatimees kärpinud.

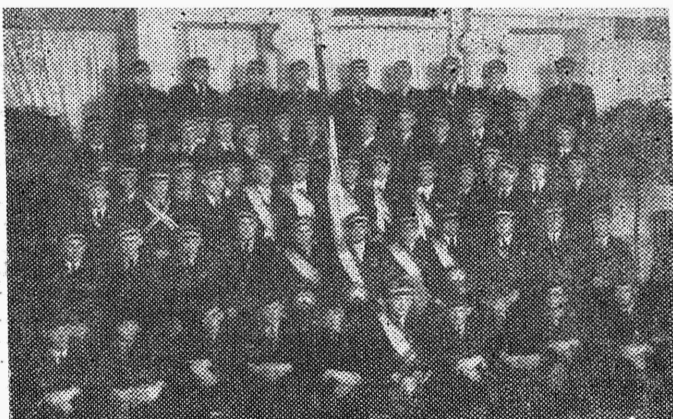
Leola on kogu oma eksisteerimisel olnud seotud Eesti omariikluse loomise ja kõrgema tehnilise hariduse ajalooga. Olid ju Leola asutajad peamiselt Eesti Vabadussõjast tulnud õppursõdurid, kes alustasid või jätkasid õppimist vastloodud kõrgkoolis — Tallinna Tehnikumis. Selle loomisel olid suured teened tolaeagsetel tehnilise hariduse tähtsust hindavatel inseneridel H. Reieril, K. Hangelaul, E. Heinrichsenil, arhitekt E. Habermannil ja eriti kindral J. Laidoneril, kes igati toetas tehnilise kõrghariduse loomist Tallinnas andes sõjaväe kasutusele olnud ruumid Pikk 20 Tallinna Tehnikumi peahooneks.

Esimese üliõpilaskorporatsiooni loomine Tallinnas ja ühtlasi ka noores Eesti Vabariigis sai teoks 16. oktoobril 1920. a. Nimi «Leola» valiti muistse Eesti vabadusvõitleja Lembitu linnuse järgi. Korporatsiooni deviisiks sai «Age quad agis!» — Tee mis teed! Sellega taheti sihiteadlikult edasipürgivaid noori kasvatada

tõsiselt suhtuma töösse nii hariduse omandamisel kui edaspidises kutsetöös, samas ka mitte unarusse jätma seltskondlikku kasvatust ja suhtlemisoskust. Värvideks valiti: violett, mis tähendas truudust eestlaste maale, kollane — tublidust, arguse, nõrkuse põlgust ja valge — valged ja puhtad olgu teod, Eesti ja rahvaga südamad seot!

Kui enamik tsariajal loodud Tartu korporatsioonid on oma alguse saanud väljakasvamise teel olemasolevaist korporatsioonidest, millest nad on võtnud kaasa kogemusi ja traditsioone, siis korp! Leola asutajail tuli alustada tühjalt kohalt. Siin osutasid tõhusat abi ja nõu eelpool nimetatud auvilistlased Tallinna Tehnikumi õppejõud. Rahuldust pakub see, et korp! Leola juhatus suutis põhikirja kooskõlastada ja kinnitada ning sellega seoses oleva kadalipu TPI parteibüroos, rektoraadis, üliõpilasklubis läbida paari kuu jooksul. Kogu asjaajamine lõppes 20. veebruaril registreerimisega Tallinna Linna Täitevkomitee Kultuurivalitsuses, mis ajast on esimese üliõpilaskorporatsioonina Tallinna Tehnikaülikoolis arendanud hoogsat tegevust. Valusamaks küsimuseks on olnud ruumide hankimine koosolekuteks, tänu TTÜ Üliõpilasklubi vastutulekule on palju kordi kasutatud Glehni lossi, üliõpilassöökla ruume jm. Ruumide küsimus on kõigi organisatsioonide valulapseks, sest endised konvendi ruumid on hõivatud eluruumideks. Mõnedil on konvendis 25 tegevliiget ja 10 noorliiget ning vilistlaskogu kasvanud 40 liikmeliseks, koos ülemere koondistega ületab leolensiste arv jälle saja piiri nagu enne sõda. Seni Leola tegevust juhtinud vilistlased on konvendi tegevuse üle andnud semestri algul valitud noortest juhatusel, aastapäevakommerss viidi läbi veel vana juhatusel poolt 17. oktoobril 1989 ja õnnestus viiekümne aastasele vaheajale vaatamata hästi, milleks olid kaasa aidanud Leola väliskoondiste abi atribuutika taastamisel ja traditsioonide ning tavade meenutamisel. Lõpetan hüüdega: Vivat, crescat, floreat Leola in aeternum!

ARMAS LUIGE,
Korp! Leola möödunud
aasta vanem

Korp! Leola 19. aastapäeva kommerss 15. oktoobril 1939.

EÜS «AVE» — kaheaastane!

Enne, kui teha juttu oma seltsist, tuleb tänuga meenutada meie eelkäijaid, sest üliõpilaste omaalgatuslik tegevus algas kohe meie tehnikakõrgkooli loomisel. Teatavasti kandis see algul Tallinna Tehnikumi nime kujunedes hiljem praeguseks Tallinna Tehnikaülikooliks.

Tallinna Tehnikum alustas aga juba 17. septembril 1918. a. ja kohe eesti keeles. Au meie tehnikaspetsidele, kes lugesid 120 värskete tudengile maa-keelseid loenguid üle aasta enne Tartu kolleegi!

Tallinna Tehnikumi avamisest peale tegeldi ka uute üliõpilaskorporatsioonide loomisega. Esimeste, ainult tehnika-inimeste korporatsioonide «Leola» ja «Tehnola» põhikirjad kinnitati vastavalt 1920. ja 1921. aastal. 1940. a. jaanuaris töötas TTÜ juures juba 8 korporatsiooni ja 5 üliõpilasseltsi, mis ühendasid üle 80% üliõpilastest. Kõik need organisatsioonid olid sunnitud oma ametliku tegevuse lõpetama okupatsiooni algul.

Esimese pärast sõjaajaga üliõpilaskorporatsioonina Eestis alustas 29. oktoobril 1987. a. AV eriala selts EÜS «AVE». AV — see tähistab TTÜ elektroenergeetika eriala ja siit järel, et «AVE»-sse saavad kuuluda vaid selle eriala üliõpilased, vilistlased ja elektrisüsteemide kateedri õppejõud. Selts loodigi eriala populariseerimiseks ja sidemete laiendamiseks. Mõlemad eesmärgid on täidetud — taas on konkurss TTÜ elektroenergeetika erialale ja üliõpilastel tekkinud kontaktid mitmete ettevõtetega, eriti Põhja Kõrgpingevõrkudega, kes hakkas meie sponsori. Vähenähtis pole ka üliõpilaste ja õppejõudude suhete soojenemine.

Oleme alustanud akna raumist Euroopasse, alustasime Soomest, nagu see praegu kombeks on, saades parema ettekujutuse, kuidas elavad üliõpilased sealpool piiri. Tulevikuplaanid on suured, sest Eestis asub veel hea hulk elektroenergeetikaga tegelevaid ettevõtteid, samuti on plaanis käed kaugemale piiri taha sirutada, aga selleks on kõigepealt vaja käima panna võõrkeelte kursused.

Kui rääkida seltsi siseelust, siis pole meil kodukord nii võrd reglementeeritud kui vanaadel korporatsioonidel. Teeme just seda, mida HEAKS peame. Siamaani igatahes oleme suutnud säilitada vastastikuse viisakuse ja anarhia tundemärke pole kah veel näha.

Kaks aastat pole just pikk iga, aga ka selle aja jooksul on võimalik tõestada oma vajalikkust Eesti ühiskonnale. Igatahes oleme suutnud säilitada praeguses seltside segaduses, lagunemismärke pole näha.

Aastapäevapidu peeti Glehni lossis, kus EÜS «AVE»-t olid tervitama sõsarorganisatsioonid Tartust ja Tallinnast.

Pikka iga sulle, AVE!

ANDRES BEEK,
EÜS «AVE»

TTÜ PÕHIKIRI (projekt)

(algus «TP» nr. 22 23.06. ja «TÜ» nr. 33 17.11.89)

V. ÜLIÖPILASKOND

Tallinna Tehnikaülikooli üliõpilaskonna moodustavad kõikide õppevormide üliõpilased.

51. Üliõpilaseks vastuvõtt:

1) Tallinna Tehnikaülikooli üliõpilaseks võetakse keskharidusega inimesi, kes on edukalt sooritanud TTÜ sisseastumiseksamid või vastavad TTÜ vastuvõtukomisjoni poolt väljakuulutatud tingimustele. Vastuvõtt toimub võistluse korras teaduskonniti.

2) Välismaalaste ja teiste liiduvabariikide kodanike vastuvõtu tingimused reguleeritakse Eesti NSV Haridusministeeriumi poolt, konkreetset TTÜ otsekõlekulepetega teiste kõrgkoolide, organisatsioonide ja üksikisikutega.

3) Igal aastal vastuvõtavate üliõpilaste üldarvu ja vastuvõtu jaotuse teaduskondade vahel määrab TTÜ õpetatud nõukogu hiljemalt märtsikuus. Vastuvõttutingimused avaldatakse ajakirjanduses hiljemalt 3 kuud enne vastuvõtuksamite algust.

4) Tingimustele vastavate taotlejate hulgast teevad valiku teaduskondade vastuvõtukomisjonid. Viimaste tööreeglid kehtestab teaduskonna nõukogu ja kinnitab rektor (õppeprorektor).

5) Vastuvõtukomisjoni otsusega rahulolematutel on õigus pärida TTÜ rektorilt kirjaliku selgitust hülgamise põhjuste kohta. Vastus antakse 14 päeva jooksul ja see on lõplik.

6) Uutele üliõpilastele avatakse õpingukaart, antakse üliõpilaspilet ja matrikel (õpimärkimik), nad registreeritakse õppetööle õpperühmade kaupa.

52. Kõigil TTÜ üliõpilastel on õigus:

1) Kasutada TTÜ auditooriume, laboratooriume, raamatukogusid, kabinette, spordisaale jt, ning nende sisseadeid (inventari) vastavalt kodukorrale; 2) kanda TTÜ üliõpilasmütsi ja kasutada oma seltside, klubide jm. embleemide elementidena TTÜ ametlikku sümbolikat;

3) liituda oma seltsidesse, ühingutesse ja klubidesse, kasutada nende tegevuseks TTÜ auditooriume jt. ruume ja rajatisi;

4) valida oma esindajad TTÜ kollektiivsetesse juhtimisorganisatsioonidesse (juhatus, teaduskonnakoogud), moodustada tarvilikke omavalitsusüksusi üliõpilaste õppe-, olme ja majandusküsimuste lahendamiseks;

5) esitada teaduskonna dekaanile ja TTÜ rektorile arupärimisi (stipendiumide määramise, ühiselamute jaotamise, distsiplinaarkaristuste jm. kohta); arupärimistena esitatud protestid lahendab dekaani või rektori määratud komisjon, mille koosseisus on üliõpilaskonna jurist ja vähemalt üks üliõpilane;

6) TTÜ piirides tekkinud konfliktsituatsioonide lahendamiseks saada üliõpilaskonna juristilt tasuta juriidilist abi;

7) saada TTÜ-lt majanduslikku abi üliõpilaste omaalgatuslike õppenõuandlate tarbeks.

53. TTÜ üliõpilased on kohustatud:

1) täitma TTÜ kodukorra nõudeid;

2) kinni pidama oma õpperühma töögraafikust või dekaani poolt kinnitatud individuaalplaani (praktikumide, seminaride, laboratoorsete tööde, kontrollitööde, kollokviumide, arvestuste ja eksamite tähtaegadest);

3) heaperemehelikult ja säästlikult kasutama TTÜ ruume, inventari, laboratooriume ja muud nende kasutamiseks antud vara.

54. Distiplinaarküsimused: 1) Õppetöösse vastustundetu suhtumise ja õppetööülesannete täitmata jätmise eest võib dekaan üliõpilasele teha ametliku märkuse, hoiatuse (noomituse) või kustutada ta ajutiselt üliõpilaste nimekirjast. Nimekirjast põhjusel eksmatrikuleeritud on õigus taotleda üliõpilaseks ennistamist järgmiseks õppeaastaks.

2) Kui distiplinaarkaristus antakse TTÜ sisekorraeskirjade, ühiselamute kodukorra või avaliku korra rikkumise eest, kannab dekaan hoiatuse või noomituse üliõpilase õpin-

gukaardile. Korduvate või rasket ülestumiste puhul otsustab karistumäär (eksmatrikuleerimine) TTÜ juhatus üliõpilaskonna juristi osavõtul.

3) Distiplinaarküsimuse arutamist teatakse asjaomasele rikkumisele sisuliselt. Süüdistataval peab olema võimalus esitada oma seisukoht ja õigustused enne asja otsustamist.

55. Stipendiumid, õppijate materiaalne ja moraalne ergutamise:

1) Edukalt õppivad statsionaarsed üliõpilased saavad riikliku stipendiumi vastavalt ENSV Haridusministeeriumi eeskirjadele ning TTÜ nõukogu poolt kinnitatud korrale.

2) Üliõpilane võib saada stipendiumi, abiraha või õppimislenu ettevõttelt (organisatsioonilt), kes teda TTÜ-sse õppima on suunanud või kuhu üliõpilane lõpetamise järel tööle läheb, ta võib kasutada ka muid rahalise abi allikaid. Sellise õppimistoe saamise tingimusi ja suurust TTÜ ei reguleerita.

3) Hästi õppivatele, teadustöös ja TTÜ akadeemilises elus väljapaistvatele üliõpilastele võib TTÜ nõukogu määrata eristipendiumi. Neid võidakse autastada TTÜ autastusega, rahalise preemiaga, tasuta õppe- või turismireisiga.

VI. ÕPETÖÖ

56. TTÜ põhitegevuseks on kõrghariduse andmine ja diplomeeritud eriteadlaste koolitamine tehnika ja majanduse alal.

TTÜ korraldab ja teostab ka kõrgharidusega spetsialistide täiendõpet ja ümberkvalifitseerimist, valmistab ette kvalifitseeritud kaadrit teadustöökaks ja korraldab väitekirjade kaitsmist.

57. Tehnikaülikooli kateedritel ja instituutidel on õigus organiseerida ja läbi viia muid (eespool nimetatud) õpinguid, mille kava ja tingimused määrab korraldaja omapoolset või koos tellijaga.

58. Üliõpilastega stationsaarses vormis tehtavat õppetööd korraldavad TTÜ erialateaduskonnad (automaatika-, ehitus-, energeetika-, keemia-, majan-

dus- ja mehaanikateaduskond) ja nende kateedrid. Mittestationaarses vormis korraldavad õppetööd õhtune ja kaugõppeosakond erialakateedrite ja teaduskondade poolt ette antud õppekavade alusel.

59. Täiendõpet ja ümberkvalifitseerimist korraldab TTÜ täiendõppeinstituut. Teadusliku kaadri süvaettevalmistuse ja kvalifitseerimise vormideks on aspirantuur ja doktorantuur kateedrite ja instituutide juures.

60. Üliõpilastele antava plaanilise õpetuse eesmärgiks on anda õppeplaanis ette nähtud õppeülesannete, katsete ja eksamite sooritamise põhivalmidus tehnilis-teaduslikuks ametialaseks tegevuseks valdkonnas, kuhu üliõpilase poolt omandatud eriala kuulub.

61. Üliõpilase ülesandeks on TTÜs õppimise ajal omandada: — arusaamine teaduse, tehnoloogia ja inseneritegevuse osast ühiskonnas, tehnikale ja masinatööl rajatud inimtegevuse ning looduskeskkonna ja loodusvarude vahelistest sõltuvustest; arusaamine tehniliste lahenduste mõjust oma ettevõtte või kollektiivi töötingimustele ja tulemustele, sotsiaalsele struktuurile ja majandustegevusele, lähiümbrusele ja kogu ühiskonnale;

— valmisolek ametitöökaks ja oskus iseseisvalt lahendada oma tööalale tüüpilisi ülesandeid, oskus süveneda ebatüüpilistesse ja uutesse probleemidesse ning valida põhjendatud teid nende lahendamiseks; kommunikatsioonivõime ja valmisolek tõiseks ja sotsiaalseks ühistevõimeks;

— oskus hankida ja analüüsida uut teaduslikku ja insenerlikku informatsiooni ja kasutada seda oma igapäevases töös; valmisolek oma teadmiste pidevaks värskendamiseks ja edasiõppimiseks.

62. TTÜ-s õpetatavate erialade ja erialakateedrite loetelu kinnitab teaduskondade ja õppeprorektori ettepanekute alusel õpetatud nõukogu. Nomenklatuuri muudetatakse vajaduse korral, kuid mitte sagedamini kui üks kord aastas. (järgneb.)

JAAN LOOTUS

27. novembril pühitses oma esimest juubelit elektriainimate kateedri dotsent, teaduskonna tudengite lemmik ning hirmprodekaan Jaan Lootus.

Võta vastu meie hilinevad õnnitlused!

Energeetika teaduskond ja elektriainimate kateeder

PEEP MARTVERK — 50

23. novembril tähistas oma 50. sünnipäeva raadiotehnika kateedri dotsent Peep Martverk.

Põlistallinlasest noormehe viis tehnikahuvi Tallinna Polütehnikumi tööstusettevõtete elektriseadmete erialale ja selle järel juba meie kõrgkooli õhtusesse teaduskonda raadiotehnikat studerima ning 1964. aastal ka tööle. Alguses raadiotehnika laboratooriumi juhataja, seejärel assistent, vanemõpetaja ning 1982. aastast dotsent, niisugune on juubilari ametiredel.

Tema tegevuse algus langeb kokku raadiotehnika kateedri loomisega, laboratooriumi juhatajana pani ta aluse kateedri seadmevaldkonda, leidmaks ja mõõtmaks harmoonilisi või perioodilisi signaale, kui on teadmata nende sagedused. Uuringutest sai 1981. aastal väitekirja kaitsmiseks ja töö on jätkunud paljudele üliõpilastele, diplomandidele ning aspirandilegi. Seega võib rääkida minikoolkonnast, kelle eesmärgiks on digitaaltehnikal põhinevate ülitundlike seadmete loomine, milles on huvi äratanud ka maavälise tsiviilsatsiooni uuringutes.

Silmapiistev on juubilari leidlikkus ja järjekindlus nii töö- kui huvialaprobleemide lahendamisel. Tema harrastuste hulka kuuluvad meresõit koos jahikapteni oskuste ja paberitega, kalapüük, mesindus, mäesuusatamine, autoasjandus, ehitamine jpm.

Võib öelda, et juubelit tähistab tore kolleeg, kellele ei ole võõrad maised rõõmud. Soovime sellele sihvakale noormehele tuult purjedesse, naela kummi, kivi kotti...

Kollegid

VIVAT «COPERNICUS»!

See oli augustis, kui meil, veemajanduse tudengeil, avanes võimalus võtta osa «COPERNICUS PROGRAM» seminarist Budapestis. Programmi nimi on vaid osav algustähtede kombinatsioon ega seostu otseselt suure tähetargaga. Ometi võib nende vahel leida kaudseid sidemeid. Jäid ju Koperniku avastused pikaks ajaks ootele, et hiljem mehele kuulsust tuua. Nii on ka teanimeselise programmi eesmärk perspektiivne. XXI sajandi alguse juhul — teadlased istuvad veel auditooriumides, kuid just nende lahendada jäävad täna Euroopas muret tegevad probleemid.

Seekordse seminari korraldajaks oli Budapesti Tehnikaülikool, kes oli kutsunud 11 ülikooli Ida-bloki ning teist sama palju Euroopa kapitalistlikest maadest. Seminar toimis paigutades määras ka ürituse põhiteema: Doonau ökoloogia probleemid ning tema hüdroressursside kasutamine.

Kohalikke paneb muretsema Ungari, Tšehhoslovakkia ja Austriat kimbutav elektrienergia kriis. Seni on püütud olukorda parandada Doonaule ehitatud hüdroelektrijaamade abil. Järjekordse pausi ehituse, millesse kolm ülalnimetatud riiki olid paigutanud suuri summasid, katkestas Ungari-poolne äratõulemine üldsuse vastuseisu tõttu. Ka majandusteoste arvates olevat hüdroelektrijaama majanduslik efekt

negatiivne, sest ujutatakse üle liiga palju viljakat maad.

Meile kui tulevastele veemajanduse inseneridele pakkus kõige enam huvi põhjavee taseme säilitamine paisu ehitamisel.

On ikka nii, et kes maksab, tellib ka muusika. Seepärast tegid ka madjarite maa pojad seekord kõva häält rohkem kui teised osavõtjad. Sellegipoolest ei jäänud kaotajaks keegi, sest programmis oli põhiohk asetatud üliõpilaste (ka õppejõudude) omavahelisele diskussioonidele.

Kõige üllatavamaks uudiseks oli ungarlaste salasoovalt taastada Austria—Ungari Keisririik, mis annaks neile võimaluse koos austerlastega lipsata EMÜ koosseisu ning naabrite rikkuste sissevoolu. Jäeb üle neile vaid edu soovida. Seal hoiatatakse meilegi kõvasti põialt. Üldse oli rõõm tõdeda, et kes vähegi Eestist ja meie probleemidest kuulnud oli, seisid ka meie poolel. Ainsaks erandiks võis lugeda mõningaid «seltsimehi» Moskva Energeetika Instituudist.

Järgmine seminar viiakse läbi tuleval aastal Poolas, kuid jääme lootma, et koidab kord päev, mil «COPERNICUS» ka TTÜ uksele koputab.

MERLY OTS
KÜLLI EENSALU
VEIKO KAUFMANN
TARMO ONGA

ÕPPIMA ROOTSI KUNINGRIIKI

5. augustil k.a. kirjutati Pirital Rootsi Kuningriigi ja Eesti teadus- ja tööstusringkondade kohtumisel alla Tallinna Tehnikaülikooli ja Rootsi Kuningliku Tehnoloogiainstituudi vaheline koostööleping.

Samas teatas Johnson-fondi esimees hr. Bo Johnson pidulikult, et eraldab järgmiseks õppeaastaks 0,5 miljonit rootsi krooni meie üliõpilaste ja noorteadurite väljaõppeks Rootsi ülikoolides. Taoliste kingituste tegemisel peavad Rootsi rahandus- ja tööstusringkonnad ilmselt silmas kompetentsete partnerite kasvatamist tuleviku-Eestile.

Septembris käivitas rektorat kandidaatide väljaselgitusmehhanismi. Teaduskondadelt laekus ligi 60 soovitud, neist rektoraadi poolt väljavallituks osutusid üliõpilased:

T. Allmere, K. Kask, A. Küttim, S. Lõokene, E. Piile, M. Pöder, A. Sigur, A. Usk ning noorteadurid B. Berkman, A. Eek, E. Daniel, P. Ellervee, J. Lavrentjev, V. Lepane, M. Sirendi, P. Utkin ja T. Vinnal. Milliseid meie pakutavatest kandidaatidest Rootsi pool aktsepteerib, selgub selle aasta lõpuks. Heal juhul võivad kõik loetletud isikud jaanuariveebruari kohvred pakkida. Valiku tegemisel sai määravaks keeleoskus, õpilastel õppepu-

kus ja noorteadurite teadustöö seis. Esimesest «ešelonist» otustati välja jätta kolmanda kursuse üliõpilased, ehkki nii mõnigi neist valdas inglise keelt hästi.

Eeltoodud nimekirjast välja jäänud ei peaks püssi pöösasse heitma, vaid jätkama oma erialaste ja eriti keeleliste oskuste lihvimist. Teie šanss võib saada juba järgmisel sügisel! Eriti nüüd, mil oleme uuesti tehnikaülikool, peaksid kõik mõistma, et vähemalt inglise keele oskustele pole tehnika maailmas midagi peale hakata. Tulevikus laienevad meie teaduskontaktid ja üliõpilaste vahetus lisaks Soomele, Rootsile, USA-le ja Hollandile ilmselt veel paljude välisriikide kõrgkoolide ja firmadega, võtkem siis asja tõsiselt!

ILMAR KLEIS,
teadusprorektor

REPLIK UL-ST

Toimetusse astus sisse Ivar Pappilavski sooviga edasi öelda, et UL tegevuse minevik on oleviku ja tulevikuiga niivõrd tihedalt seotud ning uus juhtkond nii kompetentne, et uus küsimustes võib pöörduda nende poole. Seda selgituseks, miks ei ilmu tema poolt lubatud artikkel ULi pooleaastase tegevuse kohta.

«TEHNIKAÜLIKOO!»

«ТЕХНИКАУЛИКОО!»
(«Технический Университет»)

Tallinna Tehnikaülikooli ajaleht. Trükkkoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk. t. 40/42. Toimetuse aadress: Tallinn 200108, TTÜ, Ehitajate tee 5, 3. korpus, ruum 204, tel. 537-261. Адрес редакции: Tallinn 200108, ТТУ, Эхитайте тез 5, 3. корпус, комната 204, тел. 537-261. Газета Tallиннского Технического Университета. Типография «Юхиселу» ул. Пикк 40/42.

Tell. nr. 2495

Toimetaja
U. SATS